

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XIV. De Feriis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

nunquam contractum, legatum, donatum, &c. fuisse,

Quæres octavo. Quæ sunt exceptiones præjudiciales?

R. Aliquando quædam in judicio incidunt, quæ definienda sunt, antequam in causa principali pronuncietur; & horum propositio præjudicialis appellatur exceptio, v. g. Mulier judicio peritorio agit ad vindicationem mariti, qui divortium fecit; ille autem excipit consanguinitatis intercedere impedimentum. Quinam verò in horum cognitione servandus sit ordo, statim dicemus in Titulo de ordine cognitionum.

Quæres nono. Quando exceptiones peremptoriæ proponendæ?

R. Exceptiones peremptorias regulariter tam ante quam post litem contestatam opponere licet.

Quæres decimo. Qualiter reus exceptionem probare tenetur?

R. Quod si reus in exceptionis probatione deficiat, nihilominus actori intentio sua probanda incumbit. Quia qui exceptionem objicit, non idè adversarii intentionem fateri videtur, ut

expressè dicit Regula Juris 63. *de reg. jur. in 6. Exceptionem obijciens non videtur de intentione adversarii confiteri. Etcap. cum Venerabilis, 6. h. t.*

Quæres undecimo. An reo plures exceptiones facere permissum?

R. Reo licet actori plures opponere exceptiones, vel simul, vel successive: imò etiam & contrarias, modò alternativè proponat. Ut; actori agenti ex mutuo reus opponit, se non accepisse pecuniam, vel si acceperit, se jam solvisse: ubi exceptio non numeratæ pecuniæ contrariatur exceptioni factæ solutionis; alternativè tamen rectèroponitur.

Quæres duodecimo. Quid actor facit contra exceptionem?

R. Exceptioni actor opponit replicationem, quâ rursus reum contra se excipientem repellit. Replicationi respondet reus per duplicam: duplicæ actor opponit triplicam; triplicationi actoris respondet reus per quadruplicam. In hac re tamen modum statuere ad Judicis pertinet officium, ne lis cum gravi partium damno in infinitum protrahatur.

TITVLVS XIV.

DE

FERIIS.

Feriae sunt dies, in quibus à negotiis forensibus, seu actibus judicialibus cessatur; olim dictæ iustitium,

quod Jus sive Judicium tunc stare, ut dicitur solstitium, quando sol altius vel profundius non progreditur. Feriae

§§ 2

aliae

aliæ sunt ordinariæ, legibus vel canonicis definitæ, quot annis recurrentes: Aliæ extraordinariæ seu repentinæ, quæ extra morem casu ob adventum Principis, reportatam Victoriâ, nuptias vel natales Regios, &c. indicuntur. Ordinariæ aliæ sunt sacræ, aliæ profanæ: Sacræ, quæ ad DEI Sanctorumque cultum sunt introductæ, de quibus *cap. fin. de Feriis*. Huc reducuntur nuptiarum Feriæ, quibus à nuptiis publicè & solemniter celebrandis abstinetur, de quibus in *cap. Capellanus. 4. h. t.* & sunt coarctatæ à *Trident. sess. 24. de reform. matrim. cap. 10.* Feriæ profanæ aliæ sunt ad utilitatem & necessitatem privatorum, ut feriæ messis, vindemiæ, nundinarum, &c. Aliæ ob utilitatem publicam, ut in die anniversaria coronationis Regiæ, &c.

Quæres primo. Quis sacras Ferias instituire potest?

R. Pro tota Ecclesia solus Papa: pro sua Diocesi Episcopi Clero & populo consentiente. *Can. 1. de consecr. dist. 3. cap. fin. de Feriis*. Regulares exempti Festa in Diocesi ab Episcopo instituta servare tenentur per *Trid. sess. 25. de Regul. cap. 12.* Urbanus VIII. in speciali constitutione novissimè dies Festos præter dominicas per totam Ecclesiam servandas determinavit, ac præterea ordinavit, ut unus ex principalioribus Patronis in quocunque regno vel Provincia, ac alterius principalioris Patroni in quacunque civitate, oppido vel pago dies festus ferari possit; reliquorum verò dierum observantiam, quando-
cumque sive in universa Ecclesia, sive in

quovis Regno, Provincia, Diocesi vel loco, aut ex præcepto, aut ex consuetudine, aut ex devotione fidelium introductam sub præcepto non obligare declaravit:

Quæres secundo. Quæ opera servilia in Feriis sacris prohibita?

R. Prohibita sunt opera mechanica, quibus famulatus seu ministerium corporale aliis exhibetur, & à servis præstari solita, servilia nuncupantur, nisi propter necessitatem alimentorum, & circa res aliàs perituras permittantur. *Arg. cap. licet. 3. de Feriis*. Opera liberalia, quibus scilicet animus excolitur, & quæ ad cognitionem humanumque convictum pertinent, ut studere, docere, scribere, &c. regulariter non prohibentur. Quamvis autem de jure communi dies Dominici & Festi à vespere præcedentis diei incipiant, & terminantur in vespere diei sequentis: *Cap. 1. de Feriis*. ex generali tamen consuetudine, quam sequendam monet *Cap. quomodo 2. h. t.* observantia diei Festi quoad cessationem ab operibus prohibitis incipit à media nocte, & durat usque ad medium noctis alterius.

Quæres tertio. Quinam actus liberales in Feriis sacris prohibentur?

R. Juxta *Cap. 1. & cap. conquestus 5. h. t.* extra casum necessitatis aut pietatis prohibentur. 1mo. Mercatus, hoc est, contractus emptionis, venditionis, locationis, conductionis, &c. maximè si publicè & cum solemnitate fiant, uti & nundinæ, expositiones mercium, &c. 2do. Placitum seu iudicium, id est, communis strepitus judicialis in causis

tam civilibus quam criminalibus, sive ad pœnariam, sive ad pœnam agatur corporalem. *3tio.* Juramentum sive judiciale sive extrajudiciale, quo pacta vel conventiones firmantur.

Quæres *quarto.* An actus prohibiti in Feriis exerciti sint validi?

R. Actus extrajudiciales, ut mercatus, contractus contra juris prohibitionem in die festo facti sunt validi; actus verò judiciales in die festo exerciti simul sunt invalidi; lex enim acta judicii in die festo irritat.

Quæres *quinto.* An actus jurisdictionis voluntariæ in die festo fieri possunt?

R. *Affirmativè.* Tales sunt emancipare, manumittere, dispensare, absolvere, privilegia concedere, tutorem pupillo dare, ætatis veniam indulgere, Magistratum exercere, &c.

Quæres *sexto.* An coram arbitro judicium in die festo agitari valeat?

R. Coram vero arbitro sive à Judice datus, sive à partibus sit electus, in die festo judicium institui nequit, *L. omnes dies. C. de Feriis.* Hic enim adinstar Judicis servato Juris ordine procedere debet: benè tamen coram arbitratore, qui pacem inter partes conciliat; fœdera enim & similia concordia pacta in die festo non inveniuntur prohibita.

Quæres *septimo.* An partes mutuo consensu feriis renuntiare valeant?

R. Partes litigantes Feriis sacris aut profanis in utilitatem publicam introductis renuntiare nequeunt, benè tamen feriis rusticis, ut messium, vindemiarum, &c. quæ maximè ob privatorum institutæ sunt utilitatem.

Quæres *octavo.* An ab actore li-

bellus in Feriis offerri possit?

R. *Affirmativè.* Quia libelli oblatio, si citationem præcedat, judicialis non est actus. Ita etiam Judex inquisitionem ex officio, quæ citationem præcedit, in die festo facere potest.

Quæres *nono.* An die feriato citatio fieri possit?

R. Die feriato decerni citatio nequit, nec reus ut feriatâ die compareat, citari potest. Idèd Judex in decreto citationis clausulam addere solet, ut compareat ad diem trigessimam numerandam à die citationis intimatæ; quod si illa feriata, die non feriatâ proximè sequente. Attamen in die feriata licitè fit decretæ citationis intimatio: illa enim est extrajudicialis.

Quæres *decimo.* An testes die festo recipi queant?

R. Testibus in die festo juramentum deferri nequit: attamen juxta plures præstito die non feriatâ de dicenda veritate juramento, eorum depositiones etiam in die festo recipi possunt.

Quæres *undecimo.* An in die festo possit fieri sententiæ executio?

R. Quia executio sententiæ maximum habet strepitum, quamvis non sit actus propriè judicialis, die festo prohibita esse videtur. Dies enim festus tam semper est venerabilis & honorandus, ut à cunctis executionibus excusetur. *L. fin. C. de Feriis.* Sed neque reus capi aut incarcerari potest sive pro debito civili, sive pro crimine, nisi in mora sit periculum.

Quæres *duodecimo.* An in die festo appellari possit?

SSI ;

52

re. Die festo appellare licet. Talis enim provocatio non est actus judicialis, sed ad naturalem pertinet defen-

sionem. In die festo tamen non licet interpositam prolequi appellationem,

TITVLVS XV.

DE

ORDINE COGNITIONUM ET PLUS PETITIONIBUS.

Post litem contestatam præstitum calumniæ juramentum, datas dilationes, evolutas ferias, reus vel per modum reconventionis actorem convenit, vel per modum exceptionis eisdem responderet, unde fit, ut præter causam principalem aliæ causæ incidenter in iudicium producantur; in quibus secundum Regulas sequentes ordo est servandus.

Prima Quotiescunque causa una ab alia dependet, prius cognosci & pronuntiarî debet super causa, à qua altera dependet, sive agendo, sive excipiendo proponatur

2da. Si neutra ab alia dependet, nec alteri præjudicat, & utraque sit principalis, prius proposita, prius est tractanda: si tamen ambæ criminales, major prius tractari debet.

3tia. Si una civilis, altera criminalis sit, arbitrio Judicis relinquitur, quænam præcedere, vel sequi debeat; nisi civilis criminali, aut contra præjudicet.

4ta. Si una principalis, altera inci-

dens, & hæc impediatur cognitionem illius; tunc causa incidens prius tractari debet. His præviis.

Quæres primo. Quando conjux in petitorio agit ad habendum conjugem, & altera pars excipiendo consanguinitatis objicit impedimentum: Quis actus primò examinandus?

re. Si fœmina v. g. virum suum & sponsum vel maritum petat, & maritus mulierem esse suam consanguineam peremptoriè accipiat, prius de exceptione consanguinitatis quàm de principali matrimonii causa cognoscendum est: quia probatâ consanguinitatis exceptione perimitur & corruiat causa principalis; cum inter consanguineos sponsalia vel matrimonium subsistere nequeant. Et hic est casus in *cap. intelleximus, 1. de ordine cognit.*

Quæres secundo. Si conjux in recuperando conjugis possessorio agat, eò quod sub prætextu consanguinitatis decesserit, quod prius cognoscendum?

re. Si in possessorio causæ matrimonialis